

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΔ'.-φύλ. 6 * ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 26 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ 1916 * ΑΡΙΘΜΟΣ 587

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΡΗΝΗ Η ΑΘΗΝΑΙΑ Πέρα από τη ζωή.
Περσάκη—Περρωτή.
ΑΠΟΔΙΝΑΡΙΟΣ Νεογέροι και γεροντονέοι
ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ Τό δήγημα του Χατζόπουλου.
ΔΟΝ ΚΑΡΛΟΣ Γιά μιὰ καλλιτέχνηδα.
ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ Καλομοίρης.
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ Τό μεγάλο παιδί.
ΙΟΥΔΙΑ ΠΕΡΣΑΚΗ Γιαννάκος—Γερμανίδα—Μικρή λύπη
Ν. ΡΙΤΣΟΣ Πόνος.
Κ. ΤΡΙΑΝΕΜΙΣ 'Από τὰ «Ρουμπιγιάντ» τοῦ 'Ομιόρ Καγιάν
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ.—ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ.—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ
ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

*'Από σήμερα ὁ «Νουμάς» θὰ βγαίνει
μὲ 16 δεκάξη σελίδες καὶ θὰ πουλιέται
λεφτὰ ΣΑΡΑΝΤΑ τὸ κάθε φύλλο στὸ 'Α-
καδημαϊκὸ βιβλιοπωλεῖο (ὁδὸς 'Ακαδη-
μίας 40) καὶ σ' ὅλα τὰ κίσκια.*

ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

— Σήμερα πρωτάκουσα γιὰ πέμπτη φορά τὸ
«Πρωτομάστορα»! εἶπα βγαίνοντας τὴν Κυριακὴ τὸ
δειλινὸ ἀπὸ τὸ Δημοτικὸ θέατρο.

Κάτι πάνω κάτω τέτιο εἶπε κι ὁ Νίτσε γιὰ τὴν
«Κάρμεν». Δὲν πειράζει. Γιὰ τὰ μεγάλα ἔργα μπορεί
κανεὶς νὰ δανείζεται μεγάλα λόγια, καὶ γὼ μεγάλα
λόγια δανείζομαι γιὰ νὰ φανερώσω τὸ θαυμασιὸν μου
στὸ μεγαλόρρημα τοῦ Καλομοίρη.

Εὐτυχῶς δὲν εἶμαι μουσικὸς κ' ἔτσι μπόρεσα νὰ
νιώσω καὶ νὰ ἐχτιμῶσῶ τὸν «Πρωτομάστορα». Ἀγαπῶ
κ' αἰσθάνομαι τὴ μουσικὴ. Ἀκόμα—καὶ τοῦτο εἶνα
σημχντικὸν—ξέρω καὶ νὰ αἰσθάνομαι. Καὶ τὴ μου-
σικὴ, μοῦ εἶπε μιὰ διαλεχτὴ μου φίλη, εἰλικρινέστερα
καὶ σοφώτερα μπορούμε νὰ τὴν κρίνουν οἱ ἔσται
παρὰ οἱ εἰδικοί. Κ' ἔχει δίκιο. Εἶδαμε πόσο κουτοπό-
νηρα, σχολαστικὰ, ἀνειλικρινά, ζηλόφωνα τὸν κρι-
τικὸν τὸν «Πρωτομάστορα» οἱ Εἰδικοί (Α, Β, Γ, Δ,
καὶ πόσο τέλει καὶ φωτεινὰ τὸν ἔκρινε ὁ τίμιος (κι
ἀντιδημοτικιστὴς ἀκόμα) Δάσκαρς. Ὁ δεύτερος τὸν
ἄκουσε μὲ τὴν ψυχὴν του, οἱ πρῶτοι τὸν ἀκούσανε μὲ
τὴν τσέπη τους. Μὲ τὴν τσέπη δὲν κρίνεται ποτὲ ἕνα

ἔργο, ἀφοῦ τὴν τσέπη του δὲν τὴ λογάρισε καθό-
λου κι ὁ συνθέτης τοῦ «Πρωτομάστορα».

Ἄς εἶναι! Ἐλ' αὐτὰ εἶναι μιὰ κακὴ παρένθεση ποῦ
εἴταν ἀπαραίτητο νάνοιχτε. Καὶ μ' εὐχαρίστηση τὴν
κλείνω, ξαναγυρίζοντας στὸν «Πρωτομάστορα».

Οἱ πλούσιες ἁμορφίες τοῦ ἔργου αὐτοῦ δὲ σοῦ δι-
νονται ὅλες μαζί! Σοῦ δίνονται λίγο λίγο, μὲ τὸ στα-
γονόμετρο. Καὶ κάθε φορά ποῦ τὰκούς τὸ βρίσκεις
νέο ἔργο. Κ' αἰσθάνεσαι τὴν ἀνάγκη νὰν τὰκούσεις
κι ἄλλη φορά, κι ἄλλη, νὰν τὰκούς ἑλοένα, γιὰτι
ὕστερ' ἀπὸ τὴ δεύτερη ἢ τρίτη φορά ριζώνεται μέσα
σου ἡ πεποίθησις πὼς τὸ ἔργο αὐτὸ πάντα κάτι και-
νοῦριο θάχει νὰ σοῦ δίνει. Ἔτσι σιγὰ σιγὰ ξεχνᾶς
ἐλότελα τὸ ξυλένιο λιμπρέτο, μὲ τοὺς ψεύτικους ἀθρώ-
πους του (ὑπεραθρώπους ἢ χαλῆδες), κατεδάξεις νοερά
τὴν αὐλαία, ὅπως εἶπε σωστὰ ὁ Δάσκαρς, καὶ παρα-
δίνεσαι ἐλόψυχα στὴ θεῖα μουσικὴν του. Τότε μόνο
μπορεῖς νὰ πεῖς πὼς πρωτακούς τὸν «Πρωτομάστορα».
Ἔτσι καὶ γὼ τὸν πρωτάκουσα γιὰ πέμπτη φορά, κι
ἄκουσα μάλιστα καὶ μιὰ κυρία, ποῦ δὲν αἰσθάνεται
μόνο μὰ καὶ καταλαβαίνει τὴ μουσικὴν, νὰ μοῦ λέει:

— Τὴν πρώτην φορά ποῦ ἄκουσα τὸν «Πρωτομά-
στορα» τὸν βρήκα τεχνικὸν ἔργο, σοφό, μὰ στεγνὸν
ἐλίγως μιὰ μελωδία ποῦ νὰ ξεκουράζεται τ' αὐτὴ σου
καὶ ἡ ψυχὴ σου. Σήμερα ποῦ τὸν ἀκούω γιὰ δεύτερη
φορά, τὸν βρίσκω πλημμυρισμένον πέρα πέρα ἀπὸ με-
λωδία!.. Καὶ πρόσθεσε τοῦτα τὰ ἐπιγραμματικὰ:

— Μὲ τὸν «Πρωτομάστορα» βρήκα τὴ Ρωμαϊκὴ
ψυχὴν μου!

Μεγαλύτερη ἀμοιβή, ἀπὸ τὰ τελευταία τοῦτα λό-
για, δὲν μπορούσε νὰ ἐνευρευτεῖ ὁ Καλομοίρης γιὰ
τοὺς ὑπεραθρώπους κόπους του.

✱

Ὅταν ἐδῶ καὶ ὀχτὼ περίπου χρόνια πρωτοκατέ-
θηκε ὁ Καλομοίρης, ἄγνωστος τότε, στὴν Ἀθήνα ἀπὸ
τὸ Χάρκοβο τῆς Ρωσσίας δημοσίεψε στὸ «Νουμά»
(ἀριθ. 299—8 τοῦ Θεριστῆ 1908) τὸ πρόγραμμά του,
ἀρχινώντας ἔτσι:

«Ὁ συνθέτης ποῦ παρουσιάζει σήμερα μικρὸ μέρος
τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔργου του, ἐνευρέφτηκε νὰ φεῖδει
μιὰν ἀληθινὰ ἐθνικὴν μουσικὴν, βασισμένην ἀπὸ τὴν
μιὰ μεριά στὴ μουσικὴν τῶν ἀγνῶν μᾶς δημοτικῶν
τραγουδιῶν μὰ καὶ στολισμένην ἀπὸ τὴν ἄλλη μὲ ὅλα
τὰ τεχνικὰ μέσα ποῦ μᾶς χάρισεν ἡ ἀδιάκοπη ἐργασία
τῶν προδεμένων στὴ μουσικὴν λαῶν καὶ πρῶτα πρῶτα
τῶν Γερμανῶν, Γάλλων, Ρώσων καὶ Νορθηγῶν».

Ἄπὸ τὸ πρόγραμμά του αὐτὸ δὲ λόξεψε ἔθιμα καὶ
μέσα σὲ ὀχτὼ χρόνια μᾶς δίνει τ' ὅτι ἐνευρέφτηκε μὲ